

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De orthographia dictionum e Graecis tractarum

Johannes <Tortellius>

[Venedig], 12. Nov. 1484

[De singulis litteris]

[urn:nbn:de:bsz:31-299711](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-299711)

Nam cum apud eos teste Quintiliano libro. xii. de institutione oratoria: nullae litterae dulcius spiraret q̄. y. & z. altera uocalis: altera consonans: quas ut diximus mutuari solemus: quoties illorum nominibus utimur. nescio ut idem inquit auctor quomodo hilarior in earum scriptura. praeuolens renidet oratio: ut in zephyris: zophyrifque quae si nostris litteris scribantur: hoc est his quae loco ipsius. z. apponere consueuerant: & cum ipso .i. nostro surdum quiddam & barbarum efficiunt sonum. Sed uelut in loca earum succedunt apud nos aliae tristes & horridae quibus gratia caret: ut. f. quoque: quae est sexta nostrarum pene uo humana uoce: uel omnino non uoce potius inter discrimina dentium eodem teste efflatur: quae etiam cum non uocalis proximam accipit: quassa quodammodo: utique quoties aliquam consonantiam frangit: ut in hoc ipso frangit multo sit horridior. Alia est aolica littera p̄ q̄ primam ipse f. accipiam. Deinde ut late uidebimus ad aliam potestatem. f. redacta. u. consonante illi loco surrogauimus: & nouam illius postea formam a Claudio copertam: etiam si repudiuimus ut infra late uidebimus: uis tamen nos ipsa persequitur: & ineptum quid respectu soni quod apud illos ex digamma resultabat: efflare uidetur ut seruus certius & similia. Alia quae est. q. duras & illa eodem testante syllabas facit: quae ad coniungendas demum subiectas sibi uocales est utilis: alias supuacua: ut equos quare quonia: cum etiam ipsa haec uocales duae efficiat sonum: qualis apud graecos nullus est. Ideoque scribi eorum litteris non potest. Et nos primam illam uim uocalis amittere in sequentibus ostendemus. Quid quod pleraque eodem referente auctore nos. m. quasi mugiente littera cludimus: qua nullum graece uerbum cadit. At illi. n. iucunda & in fine praecipue quasi tinnientem illius loco ponunt: quae est apud nos rarissima in clausulis. Quid quod syllabam nostram. b. litteram & d. innitunt: adeo asperum ut plerique non antiquissimi morum quidem: sed tamen ueterum mollire tentauerunt: non solum auersa pro abuersa dicendo: sed in praepositione. b. littera absona & ipsam. f. subiiciendo: de quibus omnibus in sequentibus latissime disputabimus: & incipientes ab. a. uim ac potestatem cuiusque: mutationesque & alias per ordinem subnectemus.

DE Vi ac potestate. a. litterae: & commutatione in alias uocales.

Gitur apud antiquos nostros & graecos eiusdem prorsus figurae fuit: & potestatis semper remansit. Estque tam apud illos: quam apud nostros anceps quidem & liquida: hoc est quae facile modo produci: modo corripitur potest. Sed cum. e. graecis in scripturam nostram transferimus illam fere semper sua figura & nomine ac potestate conseruamus. Nonnunquam uero commutamur. i. o. ut ἀράρον marmor κάρυλος coril. Aliquando in. i. ut κάναστρον canistrum. nonnunquam in. a. diphthongum ut ἀσκλήπιος Aesculapius. In quo sequimur aoles. Illi quidem νύμφαισ pro νύμφας: φαίσι pro φαίσι scribebant. Saepem etiam auctoribus Papyriano. Proboque & Prisciano mutatur. a. per deriuationes in uocales alias: ut in. e. modo producta: modo correpta. Producta quidem: ut halit hanelit: facio feci: ago aegiiacio iaci: frago frangi: capio capi: quod cum a. diphthongo scribitur. Correpta uero: ut tango tetigi: cado cecidi: parco peperci: fallo fefelli. Similiter per compositionem. a. producta in. e. producta conuertitur: ut armatus inermis: arceo coherceo. In. i. modo consimili ut amicus inimicus. Unde etiam pleraque nomina quae cum uerbis siue participiis componuntur: mutant a. extremam syllabam nominatiui in. i. correptam: ut arma armipotens: stella stelliger: causa causidicus: tuba tubicen: tibia tibicen: cum duabus. ii. breuibus: sed apud plerisque per synaeresim in unam. i. longam commutantur: & dicitur tibicen: quod in alia huiusmodi compositione non reperitur.

DE B Littera.

Quoque littera muta est: hoc est quae non in sonum suum: sed in sonum. e. litterae terminatur: hanc graeci beta nominant: Geritque uirtute & potestate media inter. p. & ph. Unde nec penitus caret aspiratione: nec plene eam possidet. Quare nos ob litterarum affinitatem dictiones graecas traducentes: nonnunquam. p. & ph. in illam conuertimus: Ut cum apud nos πύξος: scilicet cum. p. in prima scribat: apud nos buxus cum. b. scribitur. Similiter εψυπτος: cum littera. ψ. pro qua nos. ps. ponere consueuimus: ab auctoribus nostris absyrtus cum. b. traducitur. Item quod illi cum littera aspirata αμφο: nos cum. b. hoc est ambo transcribimus. At e contrario similiter quod illi cum. b. scribunt: nos saepe cum. ph. aspirato traducimus: ut επιαμβος triumphus: de quo in propria dictione uidebimus. Quandoque uero &. p. exile pro. ph. aspirato traducimus: ut quod ab illis φοίνικεος cum principali aspirata scribitur: a nobis puniceus cum exili. p. transfertur. Itē πορφυρεον purpureus. Quin & contra ubi illi. p. exile ponunt: nos sepius aspiratum traducimus: ut quod illi διπύλη nos deiphyle: quod illi λαπίθα nos laphitha: quod illi υψιπύλη nos hypsiphyle cum. ph. aspirato scribere consueuimus. Sed haec & similia etiam nonnulli ex nostris cum. p. absque aspiratione scribunt: quod indifferenter in illis posse fieri compertum est. Itaque cum maiores nostri ut infra late ostendemus. f. quod digamma aolicum erat: in dictionibus nostris primum pro eo quod nunc. u. consonantem ponimus. postea pro. ph. aspirato in latinis dumtaxat dictionibus assumpserint obseruatum a quibusdam uetustissimis referente Plinio fuit: ut pro littera. f. ob cognationem quam cum. ph. habere uidebatur. ipsum. b. ob litterae uicinitatem transcriberent: & bruges cum. b. teste Quintiliano in primo institutionum pro eo quod est fruges scriberent & pronunciarēt Quin & Byrrhus pro Pyrrhus hoc est ruffus dicerent: Belena pro Helena: quin & ex graeco quod ε βείσκα non nostri fascino traduxerunt: Ut testis est Cloatius Verus in libris quos inscripsit uerborum e graecis tractorum: quemadmodum rettulit Gellius libro. xvi. noctium atticarum: & fascino esse quasi fascino. Sane cum aoles spiritus asperitate effugientes ubique loco aspirationis ipsum digamma aolicum. f. ponerent: contigit

etiā ut in dictionibus incipiētib⁹ ab .r. quæ semper solent aspirari: nō cū .f. digamma post .r. sed cū .b. loco digammi ante .r. scriberēt. Cuius ratio in promptu est: quia cum digāma nō nisi cū uocali & in principio syllabæ poni possit: ut simili modo nostrum .u. consonans: quod loco illius accēpimus: sequitur manifeste q̄ nō etiā post .r. in eadem syllaba poni poterat. Quia de re ob litterarum uicinitatem transferentes æoles tunc quoq; digamma in .b. præponebant ipsi .r. ac dicebāt ῥῥιτωρ pro rhetor: ῥῥῶδος pro rhodos: & nō ῥῥιτωρ nec ῥῥῶδος scribere poterant. At in aliis dictionibus non incipientibus ab .r. sed a uocalibus semper loco aspirationis digamma ip̄m apponebant. Vnde teste Quintiliano ex nostris nōnulli & fordeum & sæd⁹ cum .f. pro hordeū & hædus scribebant. Verum ut Papyrianus refert libro .ii. de orthographia. consueuerunt antiqui nostri .af. cum digamma .f. pro ab cum littera .b. describere. Sed cum postea ipsum .u. consonās loco digammi accēperint: quia in fine syllabæ stare non poterat: loco eius ipsam .b. litterā posuerunt. Idēq; postea in nōnullis obseruare placuit: ita ut etiam ubi .u. consonans stare potuisset digamma accēperent: & ubi sibilum dicimus: sifilum priores cum digamma teste Nonio Marcellio de doctorū indagine describebant. Similiter cum non possit .u. consonans ante consonantē in eadem syllaba poni mutatum fuit nōnūq; teste Prisciano etiā ipsum .u. consonans in .b. ut cælebs quasi cælestem uitam ducēs. Quid q̄ .b. ipsum in .u. uocalem euphoniae uel differentiaē causa transire dicitur: ut aufero pro abfero: ne si cum duplicato .ff. scribatur affero: ex ad & ferō compositum credatur. Vnde & in præterito reassumit .b. & facit abstuli. Ausugio pro abfugio ut in sequentibus latius uidebimus. Verum sequente .f. solet etiam .b. in ipsum .f. trāsire: ut officio: sufficio: suffio. Item sequente .c. transit: ut occurro succurro. similiter in .g. ut suggero. in .m. ut summitto. etiam aliquando .m. non sequente: ut globus glomus. in .p. ut nubo nupsi: scribo scripsi. Nam quæuis analogia per .b. etiam in præterito cogit scribere: euphonia tamen Plinio auctore superat: quæ etiā nuptā nō nubtam & scriptum non scribunt per .p. & non per .b. dicere & scribere compellit. Vnde teste Prisciano in .ix. b. ante .s. uel ante .t. in principio syllabæ: hoc est & in eadem syllaba inueniri non potest: quæadmodū & .p. posse dicimus: ut ipse aptus. Nanq; obtineo: absonus: abstincens & similia: non in principio eiusdē syllabæ habent cōiunctas .b. & .s. uel .b. & .t. cū præpositio ab uel abs a syllaba sequentis dictionis separent. At in nubo uel scribo cum .b. sequentis sit syllabæ necessario in .p. commutari debet: & eorum participia ut nuptus scriptus atq; ex his deriuata nomina: ut scriptor & nuptia: quā sane euphoniae græci obseruatissime seruauerunt: ut ἀἰβω: quod in præterito actiui .b. in .p. ante .s. cōmutat & ἀἰβω facit. Similiter sequēte .t. ut in præterito passiuī ἀἰβηται. Trāsit etiam .b. in .r. ut surripio arripio: in .s. ut iubeo iussi. At subsequor cum .b. scribitur: ut compositio ipsa cōprobat: quæ est ex sub & sequor. Suspicio uero & suspicio quin & suscipio: sustuli non scribuntur cum .b. nec duplicant .s. quia teste Probo a sulum uel sursum aduersio sunt cōposita. nec potest duplicari cōsonās alia subsequēte cōsonāte: nisi sit muta ante ligdā ut supplex.

DE Littera .C.

Littera muta est: & exilis omnino seu leuis: quia nihil profus aspirationis in se continet: mutaturq; in uariationibus temporum: ut paulo post uidebimus: quin & ante .n. sequente uocali in eadem syllaba ponitur: ut Praxitelesq; cnidi rursus te marmore signet Pulchra uenus: quæ sit nobilis ipsa cnidos: ut latius in sequentibus ostendemus. profertur tamen sub uoce ipsius .g. ob cōgnationem litterarū quæadmodū uidebimus: quū de illa tractabimus. Vt & modo consimili Cneus: & Caius cum .c. scribi debent: quæ teste Seruio in uoce ipsius .g. proferre habemus: quarum prima cum .c. sequente .n. tantūmodo consueuit: uidelicet Cn. Secunda uero teste Quintiliano sola .c. littera signatur: quæ ut ait in uersa mulierem declarat: quia tam Caias esse uocatas q̄ Caios ex nuptialibus sacris apparet. Sane hanc scripturam in antiquis sepulchris nos sæpe conspeximus: ut de Caio primum scriptum comperimus. C. MARIVS. C. F. COS. VII. PR. PL. Item de Caia. SEX. ROSCIVS. CL. AEROS. SIBI. ET. LVCKERIAE. CONLIBERTAE. SVAE. FECIT. Item in alio in lo. V. ABVRIAE. C. ET. C. L. FELICVLAE. F. & reliqua. Quod aliquando non obseruatum fuisse & Caiam: ut Caium .c. littera signari comperimus: ut alio in loco. C. ENNIAE. P. RVBRIVS. CELER. VXORI. CAR. PIENTISSIMAE. CVM QVA. VIX. AN. XXXXIII. MENS. VIII. SINE Q VERE LA. B. M. P. OPTO VALEAS. Q VI LEGIS. Vnde ut sapissime conspiciamus consul cum .c. sequente o. & .s. signabatur: hoc est duabus sequentibus litteris: & absq; .n. uidelicet. Cos. ita ut si .n. interpositum fuisse: consules in plurali notarentur uidelicet. CONS. sed hæc Haætenu. sane transit .c. per compositiones & deriuationes in alias consonantes. In .g. ut quadringenti pro quadrincenti: & reliqua: quæ a centum cum n. ante .c. simili modo componuntur: adeo q̄ ubi deest .n. ipsum .c. integrum semper maneat: ut ducenti: trecenti: secenti. i. sexcenti: licet selibra sit singula libra cum dimidia: ut in dictione talentum uidebimus. In .x. ut dico dixi duco duxi noceo noxa noxius. in .s. ut parco parsi: quin & peperci.

DE Littera .D.

Littera muta est: & media inter .t. exile & .th. aspiratum: quare nec penitus caret aspiratione: nec eā plenam possidet: quin & pro .th. aspirato quandoq; a nostris transfert: ut deos deus: quāq; alii a θεο. uat quod est timeo deduci uelint: ut in dictione deus uidebimus. Sane ipsum .d. mutationes ab auctoribus nostris accēpit diuersas. & aliquando quidem in .b. cōuersum fuit: & quod olim duellum: nos iam bellum di-

cimus. Iuuenalis in satyra: Galeatū sero duelli Poenitet. Vnde Varro libro. iiii. de origine linguæ latinæ per-
 duelles inquit dicuntur hostes: ut perfecit sic perduellum & duellum: Id postea bellum: & pergit: & ab ea-
 dem causa facta duellona bellona. Quintilianus etiam inquit in primo duellos quidem dicere bellos ausi
 sunt. Item si componatur ad cum dictione incipiente a. e. in aliud. e. conuertitur: ut accedo: accessus accessio
 Accuso ex ad & causo: ut in sequentibus latius apparebit. Item cum dictione incipiente a. q. mutatur. d. in. e.
 ut acquirō ex ad & quaro: fuit etiam. d. in. e. conuersum in ea dictione quicquid: cuius quarta teste Quin-
 tiliano. e. litteram exposcit: ne. s. bis interrogare uideremur: ex quo etiam quicquid: cum. c. scribendum puto:
 ne si. d. scriberetur: modo consimili quid sit quā interrogare uideamur. Item si componatur ad cum dicio
 ne incipiente ab. f. transit. d. in aliud. f. ut ex ad & factus affectus. Item in. g. ut. ex ad & gero aggero. Item
 in. l. ut allido. De quibus latius in sequentibus apparebit. Nonnunquam uero & absque compositione
 præpositionis fuit. d. mutatum in. l. Nam a sedeo olim sedda dicebatur: quæ nunc sella dicitur. In. r. simi-
 liter per compositionem præpositionis ad commutatur ipsum. d. ut arrideo. Quin & absque composi-
 tione eius præpositionis fuit aliquando teste Varrone commutatum in. r. Vnde ait libro. iiii. de origine lin-
 guæ latinæ meridies ab eo quod est medius dies. d. antiqui non. r. in hoc dicebant: ut prænesse incisum in
 solario uidi: hoc est in horologio: quod ex sole signabat. Nonnunquam etiam Papyriano teste libro tertio de
 orthographiâ consueuerunt antiqui nostri pro ad præpositione cum. d. ar cum. r. apponere. Dicebantque
 aruenas ubi nos aduenas: aruocatos p aduocatos: arfines p adfines: aruolare p aduolare: arfari p adfari: ar
 uectores pro aduectores. Vnde Prisciano teste ostendit recte arcesso dici ab arcio uerbo quod nunc actio dici
 mus: quod est ex ad & cio compositum. Quin & arger quoque pro agger dicebatur. Interponitur. d. etiam fre-
 quenter in compositis hiatus prohibendi causa: ut ex re & ago dicimus redigo redarguo. Item ex pro & est
 componitur prodest. Subtrahitur etiam a modernis quæ sequens syllaba ab. s. & alia consonante incipit: ut
 ascendo: aspicio: aspiro: asto.

DE. E. Littera.

Littera uocalis est: & nonnullas etiam mutationes aliquando accipit. Nam Quintiliano teste Messalla
 in li. de. s. littera sibe & quæ. e. littera terminata descripsit. Idque etiam in multorum libris se compe-
 risse testatur. Quin & Titum Liuium ita his usum: ex Pædiano dicit se legisse: qui & ipse eum ut ait sequeba-
 tur. At constat nos illas in. i. litteram commutasse. Quid quæ here pro aduerbio. e. littera tempore Quintilia-
 ni: ut idem ipse attestatur terminabant: quæ uetustiores. i. littera terminasse dicit: ut in ueteru comicorum li-
 bris etiam tunc quoque inueniri dixit: ut here ad me uenit. Idemque in epistolis Augusti: quas sua manu scripsit
 aut emendauit deprehendi asseruit. Nos uero ueterum scriptorū: Augusti que ipsius scripturam: & non Quin-
 tiliani nostro tempore obseruamus: atque. i. littera heri finimus. Iuuenalis autem qui tempore ipsius Quin-
 tiliani fuit: here secundum eius ætatis consuetudinem. e. littera finiuit: cum in tertia satyra ait. Res hodie mi-
 nor est here quæ fuit. atque eadem cras. Similiter Martialis libro primo epigrammatum: Et positum est no-
 bis nil here præter aprum. Idem in. iiii. cur here quod dederas hodie puer Hylle negasti. & alii in locis plu-
 ribus. Quid quæ a uetustioribus teste eodem Quintiliano. e. quoque in aliis quæ multis dictionibus. i. loco fuit: &
 scribebatur: ut Menerua leber magister: quæ deinde scripsimus. Nonnunquam uero & quod per. o. scribimus
 per. e. antiqui nostri teste Festo scribebant: Ut quande pro quando: die quinte pro quinto: die quarte pro
 quarto. Pomponius in atellana quæ metui ascribitur: Dies hic sextus cum nihil ægi die quarte moriar fame
 Sed id præcipue teste Gellio libro. vii. noctium atticarum in præteritis more græcorum obseruabant. Nam
 græci in quadam specie præteriti temporis: quod $\omega\pi\alpha\rho\kappa\epsilon\iota\lambda\epsilon\mu\eta\eta\eta$ appellant: secundum uerbi litteram in. e.
 plerumque uertunt: ut $\gamma\rho\alpha\phi\omega\gamma\epsilon\gamma\rho\alpha\phi\alpha\tau\upsilon\pi\tau\omega\lambda\epsilon\tau\upsilon\phi\alpha$. sic nostri mordeo non memordi cum. o. sed cum
 e. memordi dicebant. Q. Ennius in satyris meum inquit non est: at si me canis memorderit. Laberius in gal-
 lis de integro patrimonio meo cētum milia nummū memordi. Idem. P. Nigidius. Idem Plautus diuersis in
 locis obseruauere. Similiter pepoco non popofci declinabant sed pepofci. Valerius Antias libro animalium
 xlv. denique Lucinius. tr. pl. per duelliōis ei diem dixit: & comitūis diem. a. M. Martio prætorē pepofcit. Sicque
 etiam teste Gellio. M. Tullius & C. Cæsar mordeo memordi: pungo pepugi: spondeo spespondi dixerunt
 Item & ubi nos. u. uetustiores: teste Papyriano sapissime. e. scriptabant. Auger pro augur: augeratus pro
 auguratus. Cato etiam Censorinus Quintiliano teste dicam & faciam dice & face scripsit: eundemque in cæ-
 teris modum quæ similiter cadunt illum obseruasse dixit: ut in ueteribus eius libris rettulit apparere. Per
 deriuationes etiam teste Prisciano transit. e. correpta in. a. correptam: ut reor ratus: sero satus: in. e. produ-
 ctam ut lego legi: in. i. similiter ut lego diligo. Fides pro genere citharæ fidicula & fidicen: nec facit fidis in
 singulari quemadmodum uoluit Priscianus: quod ab antiquis inauditum est: ut infra in dictione apes osten-
 demus. Trāsit & in. u. ut tegeo toga. In. u. ut omnia uerba secundæ coniugationis: quæ in ui diuisas syllabas
 formant præteritum: & in. xi. deficiunt in supinis ut horreo horruui: rubeo rubui: tepo tepui: serbeo serbui:
 egeo egui: frigeo frigui: rigeo rigui: & cætera.

DE. F. Littera.

Litteram semiuocalem esse antiqui grammaticæ scriptores asseruerunt: eo quod a uocali incipit: & in se ipsum terminatur: quibus Priscianus non assentiens mutam esse uoluit. Tum quia loco mutæ iam ponitur: hoc est. p. & h. Tum quia terminalis nominum minime comperitur: & semiuocalis necessario nomina terminet. Tum quia ante. l. & r. in eadem syllaba ponitur: qui locus mutarum est dumtaxat. Tum etiã quia communem ante eandem litteras positam uocalem facit. Sed hæc hæc haftenus. Verum ut ab exordio huius litteræ: hoc est per quem modum ad nos uenerit procedamus. Habebant antiqui æoles litteram hanc: quæ quæ duplicis gamma figuram detinebat: ut & nunc detinet: digamma a plerisque ex nostris cognominata fuit: a nonnullis uero sibi hoc nomen datum fuit: quod apud æoles prius habebat: uidelicet. uau. ab ipsius uoce profectum teste Varrone & Didymo: qui id ei nomen fuisse ostendunt. Hanc igitur litteram auctores nostri pro maxima nostrarum dictionum commoditate ab æolibus eo pro loco accæperunt: quo nos nunc. u. consonantem habemus. & eundem prorsus sonum cum. u. consonante: qua nunc utimur: & tunc quoque ipsum. f. nos habuisse: cum Priscianus: tum alii plures artis grammaticæ scriptores attestantur. Verum cum dictiones nostras: & quas ex græcis accæperamus: nostri ut antiquissimi græcorum primitus pro. ph. aspiratum & nullas per. f. scriberemus: uisum est postea ut inter dictiones nostras & græcas differentia notaretur loco. ph. in dictionibus nostris digamma. f. accipere. In græcis uero antiquam per. ph. scripturã obseruare. Itaque loco. f. digammi posuerunt nostri auctores. u. consonantem: quia teste Papyriano affinitatem in sono habere uidebatur: & digamma ipsum cum alio sono in dictionibus latinis loco. ph. scribi statuerunt. Post hæc autem & nostri ferunt auctores uoluit Claudius Cæsar pro. u. consonante ipsum digamma inuersum hac scilicet figura ꝓ transcribendum esse: ut propriam haberemus litteram ubi. u. consonantem facimus. Idque nos ipsi romæ quibusdam in locis scriptum aspeximus: ut serjus pro seruus: iulgus pro uulgus: iixit pro uixit: e quibus hoc unum epitaphium inseruisse sat sit. DIS. MANIBVS SACRVM. SECVN DVS. ꝓIXIT. MENS. IX. DIES. XXVI. PETRONIA. NOE. SOROR. EIVS. ꝓIXIT. ANNUM. MENS III. DIES. XII. HIC. SEPVLTI. SVNT. Sed quãuis illi recte uisum sit: Consuetudo tamen antiqua superauit. Nam neque hanc solam sed tres litteras Claudius ipse teste Cornelio Tacito prioribus nostris adiecit: quæ usui imperitante eo fuerunt: post obliteratæ. Et ut idem attestatur: aspiciabantur etiam tempore suo in are publico plebiscitisque per fora & templa fixis.

DE. G. Littera.

Muta littera est: & media inter. c. sine aspiratione ponitur: quare nec caret penitus aspiratione: nec etiã eam plenam possidet: ut simili modo de. b. & d. esse ostendimus. Nam tres sunt omnino simplices seu leues uel exiles. p. t. s. Tres aspiratæ seu flatiles & crassæ: uidelicet ph. th. ch. Tres mediæ uidelicet. b. d. g. ut de græcis simili modo late infra uidebimus. Vnde ob litterarum uicinitatem. k. seu. c. nostrorum in. g. trãferimus: ut κωβερνήτης gubernator κωβίος gobijs uel gobio. Iuuenalis in satyra Atticus eximie: si cœnat inquit. Nec nullum cupias cum sit tibi gobio tantum In loculis: κύκνος cygnus cum. g. media ut quidam scribunt. Quin & pro. ch. aspirato ipsum. g. nonnunquam traducimus: ut ἀράγνη aragne. Alii uero iuxta litteraturam græcam cum. ch. aspirato scribunt: ut in ea dictione uidebimus. Quin & γνῶσις gnosis. Vnde Gnosiaque ardentis: dicebat stella coronæ. Consueuerunt etiam maiores nostri Varrone teste libro primo de origine linguæ latinæ: ubi nos nunc. n. ponimus ante. g. uel. c. ipsum. g. loco. n. græcorum moræ describere. Et ubi nos angulus illi aggulus cum duplicato. g. annotare: ubi nos anguilla: illi agguilla: quin iggerunt pro ingerunt: ageps pro anceps. Agchises pro Anchises & similia: quæ omnia Accium nostrum obseruasse affirmant. Mutatur etiam. g. in uerborum præteritis: ut ostendunt Papyrianus & Priscianus: quãdoque in. æ. ut agor actor: legor lectus: pingor pictus: aliquando in. s. ut spargo sparsi: mergo merfi. nonnunquam in. x. ut rego rexi: pingo pinxi.

De Aspiratione.

Vt ostendunt grammatici nostri littera non est: sed aspirationis nota: nec aliud litteræ nisi figuram: & quod in uersu inter alias litteras a nobis describitur detinere potest. Quod sane ad uim litteræ minime sufficere ualet: quia sic quoque numerorum formæ quædam potestatem litterarum detineret. Præter hoc autem nec uocalis nec consonans esse potest: quare nec littera. non quidem uocalis: quia a se uocem nõ habet nec uero consonans: quia nec semiuocalis est nec muta. non quidem semiuocalis: cum nulla syllaba latina uel græca per integras dictiones in eam desinat: ut in sequentibus ostendemus. non etiam muta cum in eadem syllaba cum duabus mutis bis ponatur: ut phthius: Erichthonius. At nulla syllaba plus duabus mutis iuxta se positis habere potest: nec plus tribus consonantibus cõtinuari ualet: ut latius Priscianus noster hoc ipsum disputauit. Sed ad alia tendentes comperimus Papyriano auctore libro secundo de orthographia Latinos nostros figurã plenã cuiusdã græcæ litteræ ad nos pro aspiratione traduxisse: quæ apud illos uocalis est: & sub hac forma. h. scribitur atque ita uocatur. Nã ut supra ostendimus post quãque alias uocales hæ litteræ. h. & ω. mega a græcis cõpertæ fuerunt: ante quæ nec aspiratione græci nec latini habebant: ut etiã in quibusdã antiquissimis

inscriptionibus tã grecorũ q̃ latinorum; usq; ad hæc tempora ego ipse aspexi. Sed cũ a diligentissimis grã-
 maticis primum grãcis deinde latinis spiritus quandoq; diuersissimus in litterarũ pronuntiatione annota-
 ri posse uideretur: uisum est æolibus primũ effugientibus spiritus asperitatem. F. digamma pro aspiratione
 in quibusdam dictionibus uti. Quos antiqui romani sequentes loco aspirationis ipsum digamma quandoq;
 etiam apponebant. Vnde cum pro illo postea. u. consonantẽ surrogarent: etiam nunc ubi illi $\text{F}\epsilon\sigma\text{π}\epsilon\rho\alpha$ nos
 uespera scribimus & proferimus. Et primũ teste eodem Papyriano uespera scribebamus. Item illi $\text{F}\epsilon\sigma\text{τ}\iota\varsigma$
 nos uestis: & primum festis dicebamus. Verum attici comperta uocali. η. diuidere illam cœperunt: & partẽ
 quidam unam uidelicet pro aspiratione accipere: alteram uero pro nota exilitatis statuere. Nam omnis di-
 ctio apud illos a uocali incipiens uel nota aspirationis: uel exilitatis annotatur. Sed cum iuniores æoles teste
 Censorino facilius semicirculum describerent: uel quia forte propinquior ad formam digamma esse uide-
 batur: cœperunt aspirationem in similitudinem. c. nostri describere: quod pene eandem figuram: quã grã-
 cum. ζ. detinet habere uidetur: nisi quod non tanta curuitate quanta ipsum. c. nostrum uel. s. grãcum aspi-
 ratio ipsa designatur: ut scilicet apertius priorem formã referre uidetur. Sed ut in antiquis codicibus grã-
 cis: quotidie aspiciamus prior forma signata apparet: & non nouorum æolorum forma describitur. Rursus
 & per contrariam formam notam exilitatis annotare statuerunt grãci quã. f. talis est. Et ipsam aspirationis
 notam dacteam uocant: quã Gryllus in libro de accentibus ad Virgilium flatilem dixit: notam uero exilitatis
 illipfilem: Gryllus leuem nominat. Rhemius uero Palæmon exilem uocauit. At latini cum aspirationem in
 scriptura nostra recipere: totum. η. pro aspiratione sumpserunt. Nec illud diuidere curã fuit: quia exilita-
 tis notam penitus neglexerunt. Ponimus igitur aspirationis notam ante uocales omnes: sed post consonan-
 tes tantũmodo quattuor more antiquorum grãcorum: hoc est post. c. ut Chremes: post. r. ut Thrafo: post. p.
 ut Philippus: post. r. ut Pyrrhus. Verum cum Papyriano teste uetustiores grãcorum notam ipsam aspirati-
 onis in uersu ut nostri conscriberent: actum olim fuisse perpendimus: ut nõ exercitis latinis in scriptura grã-
 ca confusionem quoq; & errorem ipsa aspirationis nota nonnunq; induceret. Nam traduentes nostri ab
 initio dictionis plurimas grãcas: quibus indigere uidebamur contigit: ut decepti figurarum similitudine id
 quod aspirationis nota erat pro littera. s. acciperent & traducerunt: & maxime quia ab æolibus ut plurimũ
 sumpserunt: qui aspirationem in formam. ζ. grãci designabant. Itaq; cum scriptum comperirent $\zeta\epsilon\rho\pi\iota\lambda$
 $\lambda\omicron\varsigma$ putantes primam non esse aspirationem: sed. f. litteram quã illi in ea figura describunt traduxerunt ser-
 pillus. & nõ herpillũ simili mō $\sigma\epsilon\rho\pi\omega$ dixerunt serpo & nõ herpo: $\sigma\epsilon\chi$ traduxerunt sex & nõ hex: $\sigma\epsilon\pi\tau\alpha$ se-
 ptẽ & similia quã plurima comperiuntur. Quare cum non minus apud grãcos ipsos confusionẽ quãdoq;
 eiusmodi scriptura induceret: ita ut quod attici & nos musam cũ. s. proferimus: Boetes muham hoc est non
 uoce ipsius. s. sed aspirationis: teste Prisciano in primõ proferent. actum est ab illis ut non amplius in uersu
 ipsa aspiratiõis nota scribatur: sed supra uocalem annotetur. Vnde iam scribitur $\epsilon\rho\pi\iota\lambda\lambda\omicron\varsigma$ & nõ $\zeta\epsilon\rho\pi\iota\lambda$
 $\lambda\omicron\varsigma$: $\epsilon\chi$ & non sex alia similiter. Idemq; de nota exilitatis obseruatur: ut $\alpha\omega\omicron\lambda\lambda\omega\eta\alpha\upsilon\gamma\omicron\sigma\tau\iota\eta\omicron\varsigma$: & in
 aliis modo consimili. At uero supra cõsonantes nulla earum notarum scribitur nisi supra. ρ. quã sola inter
 omnes cum principalis est aspirationis nota designatur: ut $\rho\eta\tau\omega\rho\rho\lambda\omicron\pi\alpha\rho\epsilon\phi\alpha\eta\omicron\varsigma$: & similes: quõbrem
 cum eiusmodi dictiones traducimus: semper cum. r. aspirato transcribimus: ut rhodope: rhetor: raphanus.
 Sed an in medio ipsarum dictionũ grãcarum: quas nõ in litteraturam nostram transcribimus: ipsum. r. aspi-
 rari debeat dubium esse uidetur. Quod Priscianus in primõ per hunc quoq; modum dissoluit dicẽs. r. sine
 aspiratione in latinis ponitur: in grãcis uero principalis hoc est in initio dictionis posita: uel in dictione me-
 dia geminata: & a nobis trãscripta aspiratur: ut Pyrrhus: Tyrrenus: & similia: quã ut ait ex antiqua nostra
 scriptura aspirationem in medio seruant. At uero quũ non geminat. r. absq; aspiratione scribenda sunt: ut
 Pyra lyra syria: & similes. Quod quia a doctis omnibus & approbatis latinis obseruatur: & nos itidem ob-
 seruare debemus. Verum ut omnem aspirationis obseruantiam: quã apud grãcos habetur: & ad nostros
 ex illorum dictionibus traducitur: facile comprehendamus: id prius diligenter prospiciendum est: ex con-
 sonantibus grãcis nouem mutas esse: uidelicet. β. γ. δ. κ. π. τ. θ. φ. χ. Quarum tres quidem apud illos exi-
 les sunt seu leues: hoc est prorsus simplices: & quã nullam intra se aspirationem concludunt. f. κ. ω. τ. Tres
 uero aliã crassã & spissã: uel ut alii ex nostris uocãt flatiles: uidelicet. θ. φ. χ. Rursus & aliã tres quã mediã
 nuncupantur uidelicet. β. γ. δ. quasi medium quẽdam inter spissas & exiles sonum sint continentes: ut. β.
 iter. ω. & φ. similiter. γ. inter. κ. & χ. & simili modo. δ. inter. τ. & θ. & ut similia de litteris nostris eẽ uidim⁹
 Vterius quoq; & aliud diligentius perspicendum: ut quũ duã dictiones cõponuntur: quarũ una in uo-
 calem desinit: & alia incipit a uocali: in dictione composita non retinetur uocalis: in quã prima dictio quã
 componitur desinebat: ut si præpositionem hanc grãcam $\pi\alpha\rho\epsilon\tau$ cum hoc pronomine $\epsilon\mu\omicron\upsilon$ componamus
 abiicitur. α. in quod desinit præpositio: & scribitur: $\omega\alpha\rho\epsilon\mu\omicron\upsilon$ & non $\omega\alpha\rho\alpha\epsilon\mu\omicron\upsilon$. Quin & ut tam abiectio
 litterã: q̃ compositio designetur sapissime ponuntur supra locum: unde talis littera est abiecta duo signa
 ut supra statim annotauimus. Vnum quidem semper in modum semicycli exilitatis: hoc est primum: quo
 reiectam uocalem fuisse notatur. Secundum uero in formã eius notã: quã uocalis in initio dictionis sequẽtis
 posita ante cõpositionẽ habebat: utputa aspiratiõis uel exilitatis: quo uocalẽ illã sic ante cõpositionẽ fuisse

signatam denotatur: quoniam ut diximus omnis dictio græca a uocali initiū sumens uel signo exilitatis uel aspiratiōis signat. Si ergo sequēs dictio signo exilitatis signata fuerit signū illud secūdo loco positū remanebit: ut in exēplo φηβιτο. Sin uero signata fuerit aspiratiōis nota: & illa eadē secūdo loco posita remanebit. ut si cū hac dictiōe ολως: quæ in initio aspiratur: eadē præpositio ωρα cōponat scribetur sic quoq; ωρα ολως ubi primū quidem signū significat uocalem inde fuisse abiectam. Secundū uero uocalē alterius dictiōnis ante cōpositionem fuisse aspiratā. At uero uetustissimos nullū ex his signis apposuisse cōspeximus: ut ex antiquis inscriptionibus in marmore sculptis sæpius annotauimus. Sed id ulterius prospiciendum est: quod si in eiusmodi cōpositione sequens dictio ab aspirata uocali incipiat: ut puta ολως: & prior dictio quæ cōponit in uocalē cū una illarū cōsonantiū: quas exiles diximus terminari cōtingat: ueluti si hanc præpositionē μετα quæ habet. τ. cōsonantē exilem ante ultimam uocalem uelimus cū hac dictiōne ολως cōponere per ea quæ supra diximus: uocalis ultima a præpositione præfata abiicitur. Itaq; scribenda esset cōposita dictio sic: uidelicet μετολως. Sed quia uocalis illa quæ sequentis dictiōnis est initiū aspirata erat: ex ipso. τ. consonante exili: quod erat dictiōnis præcedentis ex ea aspiratione: quæ erat sequentis litteræ: alia quædam littera in se ipsa aspirata conficitur. uidelicet. ο. quæ nihil profus aliud est quā. τ. ipsum aspiratū: quare exilē tunc quoq; consonantē puta. τ. in aspiratam sibi correspondentē conuersam dicimus: puta in. ο. & scribimus ac proferim⁹ μετολως. Quā sane dictiōne si latine transcribere uolumus: cū aspiratione methodū transcribemus. Similiter. π. quæ consonans est exilis in. φ. aspiratam conuerti potest: ut si præpositionem hanc επι cū hac dictiōne ημερα: quæ in principio aspiratur cōponamus: scribemus: & proferemus εφημερα: hoc est ephemera. Item ex eadē præpositione επι & ηβη aspirata: quæ est pubertas cōponitur εφηβοσ: qui est pubes. Vnde similiter apud nos cum. ph. aspirato scribendū est. f. ephēbus: ubi nulla est diphthongus. similiter de. k. dicendum est quod in. χ. litteram aspiratā conuertitur: cum scilicet modo cōsimili cōponi illud contingit: ut sæpius in sequentibus apparebit. Verum & hæc quoq; quæ diximus sæpiissime absq; cōpositione ab antiquis obseruata fuisse uidemus: dum. f. simili modo: ut diximus dictiōnes inuicē terminant: & apud eorū poetas: primū ablatum fuit. ε. deinde. τ. exile propter aspirationem uocalis in alia dictiōne potissimū Homer⁹ circa initiū Iliados αι δε ισσαι θε ιρηαι: ubi a τε cōiunctione græca sequentis: quæ est ιρηαι conuersum fuit in. ο. aspiratū. Sane abiectio litterarū uocalium in quibus terminant dictiōnes cū sequēs incipit a uocali ubiq; fere a poetis græcis obseruatur: Homerus υμιν μεν θεοι δοιεν ολυμπια δαμω τε χοντες εκπερσαι πρι αμοιο πολιν εν δοικα δικεσθαι. At in uersib⁹ poetarū nostrorū hoc nō in scriptura aut pñūtiatiōe uersus: s; in scanfione tantūmodo obseruamus. Græci uero nō solum id in uersu: sed etiam in soluta oratiōe obseruat ut Demosthenes contra Aeschinē ε τω ειοπερ εστια λισον περ υμων: ubi nō solum abiecta fuit uocalis littera: sed duobus in locis conuersum fuit. τ. exile. ο. aspiratū. Sunt tamen nonnullæ dictiōnes quæ absq; alius cuius dubitatione compositæ esse uidentur: & has obseruantias neq; a græcis: neq; a nostris habuisse constat ut Aristippus quæ ex αριστος: qui est optimus: & ιππος qui est equus cōponitur: & secundæ dictiōnis prima aspiratur: quæ cū. τ. exili coniuicta aspirationem amisit. Similiter Cratippus: Leucippus: Alcippe: quæ omnia ex hippus aspirata dictiōne cōponunt: & aspirationē abiiciunt atq; exilem consonantē conseruant: quod forte ex eo fieri potuit: ut compositorum certitudo magis innotesceret.

DE. I. Littera.

Littera uocalis est: & unica sola figura a nostris scribitur. A græcis uero triplici uarietate figuræ notatur. Nam quidem una in forma ipsius. i. nostri describitur: quod ipsi græci. i. paruū uocant. Alia uero in alterius litteræ forma: quæ Pythagoram adinuenisse quidam ferunt: & quæ illi. y. psilon hoc est subtile uocant. Nos quia illud in solis dictiōnibus græcis transcribimus. y. græcū uocamus: quæ sane duæ litteræ apud illos ancipites sunt & liquidæ: hoc est quæ facile modo corripitur modo produci possunt. Tertiæ uero litteræ figura præter has duas adinuenta fuit: & uocatur ab illis ita: quæ sane litteram ut supra diximus longam illi semper statuerunt. Quin & præter hanc triplicem simplicis litteræ formam: duas habent græci diphthongos: quæ eundem cum illis sonum continere uidentur uidelicet ει & οι: ut infra late uidebimus. Itaq; cum in dictiōnibus græcis nos primum. i. quod paruū dicunt comperimus: illud apud nos transcribentes semper fere in scriptura nostra seruamus: ut σικελια sicilia. κικησ Circes. φιλοσοφια philosophia: & alia innumera: in quibus paruū. i. ut ab illis scribitur: sic a nostris conseruatur. Nonnunq; uero transferimus in. e. ut ηρευσ Nereus: & maxime ubi diphthongus ex. ο. & i. ponitur: ut infra latius differemus: nec apud nos i. semper uocalis est: sed quandoq; in consonantem litteram transit: ut & simile de. u. uidebimus: quæ licet tam consonantes quā uocales unum nomen & unam figuram teneant: tamen quia diuersum sonum: & diuersam uim habent in metris & in pronunciatione syllabarum: non pro eisdem litteris & elementis accipi possunt: ut Censorinus & Priscianus doctissimi artis grammaticæ attestantur: nam ut aiunt tantum fere interest inter uocales & consonantes: quantum inter animas & corpora. Animæ per se mouentur: ut Platoni uidentur: & corpora mouent. corpora uero nec per se sine anima moueri possunt: nec animas mouent: Sed ab illis mouentur. Vocales similiter per se mouentur ad perficiendam syllabam: & consonantes secum mouent. Consonantes uero sine uocalibus immobiles sunt. Verum. i. nostrum quū cōsonans sit modo quidē

pro simplici consonante: modo uero pro duplici accipitur. Pro simplici quoque tunc habetur: quando ab ea incipit syllaba in principio dictionis posita subsequente uocali in eadem syllaba: ut luno iuppiter. p duplici autem quando in medio dictionis ab ea incipit syllaba post uocalē ante se positam subsequente quoque uocali in eadem syllaba: ut maius peius eius: in quo loco antiquiores nostri solebant geminare eandē. i. litterā ut maius peius eius: quæ sane orthographia usque ad Ciceronis tempora in aliquibus dictionibus perdurauit. Ita ut referat Quintilianus Ciceroni placuisse aīo maiamque geminata. i. scribere: Quæ sane non aliter pronuntiarī poterant: ut etiā Priscianus ipse attestat: quæ si cū superiore syllaba prior. i. cū sequente altera profereat: hoc est ut prior. i. cū priori syllaba: & sequens cū sequenti iungat: ut tellus uannus & similia. pferunt. nā duo. i. pro duabus consonantibus accipiebant: & eadē consonans in eadem syllaba geminata iungi nō potest. Vnde pompeii i quoque genitiuū per tria. i. scribebāt: quoque duo superiora loco consonantiū: & postremū p uocali accipiebant. Quod Cæsari artis grammaticæ doctissimo placitū a Victore cōprobat. nō enī alio modo tres. i. in una syllaba pronuntiarī potuissent. Cōperit nōnunquā. i. littera pro simplici consonante in medio dictionis posita. Sed in cōpositis: ut iniuria adiungo reiectus reieice: quod ultimū cum geminata. i. scribitur quarū prima in initio syllabæ consonas simplex est: cum uocalis ante illā breuis a Virgilio in bucolicis ponitur: quum ait: Tityre pascens a flumine reieice capellas. ubi proceleumatico: quod ex quattuor breuib⁹ cōstat: pro dactylo posuit: hoc insuper annotandū. i. litteram pro consonante positā aspirari nō posse: quum nulla consonans ante se aspirationē recipere ualeat. Vnde hiulcus trisyllabū nō bisyllabū teste Prisciano dici potest. Veg & ipsum. i. cōsonans pro. t. quādoque apud antiquos positū fuisse cōperimus: & cū apud alios: tū apud Liuiū saepenumero annotauimus: ait enī de secundo bello punico libro primo: nunc postquā multo maiorem partē itineris emensam cernant: pyreneū saltū inter ferocissimas gentes superatū: rhodanū iantū amnem tot milibus gallorū prohibētibus domita etiā in fluminis traiectū in cōspectu alpes habeant: dixit iantū pro tantū. nam teste Quintiliano sic iam ut tam scribit. Quid quod ab antiquis nostris nōnullis dictionibus ipm. i. præter cōmunē nostrorū usum fuit adiectū: & a nōnullis quandoque detractū: nā plura cum. i. ante extremū. a. ab antiquis dictū fuisse ostendit Gellius circa finē libri. v. noctū atticæ ex auctoritate. M. Catonis. Q. Claudii. P. Nigidii. M. Varronis. imo refert Siniū Capitonē doctissimū uirū in epistola ad Paucium labeonē per rationes grāmaticas docuisse plura cū. i. ante. a. latinū esse: plura absque. i. barbarū: atque id quoque absolutum & simplex esse nō cōparatiuū: quin & eo quod ē cōpluria aduerbium factum cōpluribus: ut Plautus in Persa: & M. Cato in. iiii. originū posuerunt. Quid quod eodem Gellio teste in. iiii. eiusdē operis. M. Varro & P. Nigidius nō aliter locuti fuerunt & scripserunt: quæ senatus & domus & fluctus cum. i. post. u. & ante. s. in genitiuo: ab eo quod dicimus senatus & domus fluctus. Et in ueteribus libris Terentii comici scriptum dicit eius anuis opinor eam quæ est mortua. Ita ut per ablationē ipsius. s. datiuus ipse formari habeat: ut senatui domui fluctui. Quid quod nōnullis hæc datiuū terminatio in ipsum. i. nō placuit: & magis in ipso datiuo domo senatu fluctu dixerunt: quæ cū adiectiōe ipsius. i. Lucili⁹ i eodem casu uictū & anu dicit: nō uictū & anu in hisce uersibus: Quod sumptū atque epulas uictū pponis honesto. & in alio loco: anu noceo inquit. Virgilio quoque in casu dandi aspectu dicit nō aspectu: teque aspectu ne subtrahe nostro. & in georgicis: quod nec concubitu indulgent. C. autē Cæsar grauis auctor linguæ latinæ in anticatone: Minus inquit arrogantia superbiaque dominatuque. Item in Dolobella actionis illibuisse: quorū in ædibus fanisque posita & honori erant & ornata. i. libris quoque analogicis eodē Gellio teste omnia istiusmodi sine. i. littera dicenda censet. Quid quod in genitiuis nominū quintæ declinationis loco ipsius ultimi. i. in quod apud nos terminari cōsueuit: pluraque ætas ueteres ponere cōsueuerat. s. & nō huius facies: sed hui⁹ facies declinabāt. Q. Claudius libro primo annaliū: nemo audebat inquit propter magnitudinē atque immanitatē facies scilicet cum gallo quodam uelle pugnare. Ciceronem quoque affirmat Gellius in oratione quā pro. P. Sextio fecit dies scripsisse pro diei. Verba hæc sunt. M. Tullius equites uero daturos illius dies poenas. Quo circa factum hercle est: ut facile his crederet Gellius. li. viii. noctium atticarum qui scripserunt idiographum librum Virgilii sese inspexisse: in quo ita scriptum erat: Libra dies somni que pares ubi fecerit horas. i. libra diei somni que. Sed sicut hoc in loco dies a Virgilio scriptum uidetur: ita in illo uersu non dubitauit Gellius quin dii scripserit pro diei: quum dixit: Munera læticiamque dii. Sic enim dies huius dii a ueteribus declinatum refert: Sicut etiam facies facii: progenies progenii: acies acii. Cn. Marius in Iliadis. xxi. Altera pars acii uitassent fluminis undas. Similiter species specii: ut idem Marius in. xiii. An maneat specii simulachrum in morte silentium. Luxuries luxurii. C. Gracchus de legibus promulgatis: Ea luxurii causa aiunt insitui. pernice pernicii. M. Tullius in oratione qua. Sex. Roscium defendit: teste Gellio præfato libro. ix. sic scripsit. Quorum nihil pernicii causa diuino cōsilio: sed ut ipsa & magnitudine rerum factum putamus. Sane. C. Cæsar i libro de analogia. ii. huius die & hui⁹ specie dicendū putat. Vnde & ipse quoque Gellius in Iugurtha Salustii summa fidei & reuerendæ uetustatis libro. Die casu patrio se inuenisse affirmat. Verba uero illa ita fuisse refert: uix decima parte die & reliqua. Sane per deriuationes transit. i. nostrum in alias uocales: In. a. sic genus generis generatim. Paulus pauli paulatim: In. e. Fortis forte: Sapiens sapientis sapienter: In. o. ut Pater patris patronus: Et patro uerbum: olli pro illi: saxum saxi saxosus. & hæc hæcenus.

Nunc de .y. græco quod illi ypsilon .i. subtilē uocant inspiciētibus hoc primū tenendū est: si dictiones græcas transcribimus: & illius sonū in dictionibus a nobis descriptis cōseruamus: & apud græcos per eiusmodi .y. græcū scribunt. Semp nos & illas p ipsum .y. græcū scribere debemus: eo quod subtiliorē quodammodo syllabā in metro habere uisum sit: hoc est fere in diuisis syllabis: & quodammodo cōiunctis & nos græcam scripturā in suis dictionibus cōseruare debemus. Sed quia illud aliquādo in alias litteras cōmutamus: de eo latius suo loco tractādū erit. At uero aliud quod ita uocant: & sub aspirationis nostræ forma describunt: raro enī nos sonum eius in nostra scriptura seruamus. Sed aliquādo quidē in .a. nostrum cōuertimus: ut ηερ aer: ελενη Helena. αυλη aula: φημη fama: φυγη fuga: siquidē hæc duo ultima potius a græco: q̄ græcum ab illis deriuēt. Quod sane quo ad hoc in idem tendit: de quo alias uidebimus. Aliquādo uero: immo fere semp in .c. productam transferimus: ut ηοιολοσ Hesiodus ομηροσ Homerus: ηρακλιδης Heraclides: & mille alia. Aliquando autē in .æ. diphthongū transferimus: ut σκηνη scena: quæ teste Prisciano libro primo apud nos cū .æ. diphthongo scribit: quod in antiquis marmorū inscriptionibus obseruatū comperi: ut in ea dictione latius uidebimus. Similiter æticha cara & alia nōnulla: teste Apuleio grāmatico cū .æ. diphthongo scribunt: quæ ab ipso .n. traducunt: ut in dictione æthica expressius declarabimus. Sed ut diximus nulla a Prisciano notatur nisi tantū scena. Rursus & nōnunq̄ ipsum .n. in sonū .i. nostri & litteram transcribimus potiusq̄ paraclitum cum .i. latino scribimus & proferimus: q̄ per .c. paraclitū traducamus: quod tamen a κλητος: quod uocatus interpretatur: & per .n. scribitur compositū constat. Simili modo kyrieison cū .i. nostro in penultima scribitur: & profertur: & tamē ab ελεησον componitur: quod cum .n. apud illos scribitur. Eodem modo ephimera: quod ab ημερα componitur: Sed hæc q̄rarissima habentur.

DE Littera. K.

Vt supra diximus penitus superuacue recapta fuit: quum .c. ad omnia pro quibus nōnulli utunt. k. cōmode scribi possit. Vnde cōpertum habeo ex Papyriano diligentissimo grammatico Nigidium figuram nunq̄ in cōmentariis suis usum fuisse. k. aut. q. Nam teste Prisciano quāuis in uaria figura & uario sunt nomine. k. q. & .c. tamē quia eandē uim habēt tam in metro q̄ in sono: pro una eadēq̄ littera accipi debēt.

DE Littera. L.

Semiuocalis littera & liquida dicitur: hoc est quæ incipiēs ab .e. in sonum propriū definit: & quæ post mutam in eadem syllaba posita: modo longam modo breuē præcedentē syllabā facit: longā quidē ut Virgilius in .viii. Fit Thmāi cōiunx longæua dorycli: ubi .y. ante cli pducit: quā alio loco correptā posuit: quū ait: Est dorycli coniuunx diuini signa decoris: Habetq̄ .l. ipsum teste Plinio libro primo de arte grāmatica triplicē sonū. Exilē quādo geminat secundo loco posita: ut ille Metellus. Plenū quādo finit noīa uel syllabas: & quādo habet ante se in eadem syllaba aliquā cōsonantē: ut sol silua flauius clarus. Mediū in aliis ut lectus lecta lectū. Verū cōsueuerunt antiqui complures nunq̄ in capite dictionis .l. ipsum scribere: sed semp illi unū. f. cū. t. alia cōsonante præponere uoluerūt: ut teste Quintiliano sicutum pro lotū: stlitium p litium scribebāt: quæ scriptura in aliquibus inscriptionibus etiā usq̄ ad hæc tempora cōspicit: ut epigramma indicat: quod in regione frentana apud histoniū his uerbis incisum est. Scæua. quæstor decemur stlitibus iudicandis. s. c. post quæsturā & decūratū stlitū iudicandarū tribu. pl. & reliqua. Item romæ extra portā populū ad quartū lapidē. M. Antonii Antii. Lupi. Pr. Patricii. Aug. quæstor Sodal. Titii. trib. milit. Leg. ii. Adu. Tr. ple. fidel. x. uir. Stlit. Iud. & reliqua: quid quod ipsum .l. in .d. nōnunq̄ conuersum legimus: ut Virgilius in tityro: Siluestre tenui musam meditaris auena: meditaris cū. d. p melitaris: quum .l. per antisloechō teste Seruio scripsit. nā melitaris dicere debuit: quasi dulce canis: quod a græco uerbo μελετω deductū fuit: idq̄ a μελι: quod mel denotat originē sumpsit. Solebāt etiā antiquissimi græcorū .l. pro .n. scribere. Vnde quinquaginta quoq̄ numeri signū: quod illi iam per .n. scribūt: nos per .l. more illorū antiquissimo scribimus. Transit etiā per deriuationes in alias consonantes. in .r. tabula taberna: Prisciano teste in .x. ut paulū pauillū: mala maxilla: uelū uexillū. Quin & ipm .l. declinādo p omnes casus immutabilis pmanet: ut sal salis: & in reliquis. Idē facit .n. & .r. ut flumē fluminis: Cæsar cæsar: nō autem reliquæ consonantes.

DE .M. Littera.

Semiuocalis est: & ab aliquibus nō irrationabiliter inter liquidas Prisciano teste cōnumerat: qui post mutā in eadem syllaba posita: modo longā modo breuē præcedentē uocalem efficit: ut exemplis ille græcorū ostendit. nā de hoc quoq̄ latinorū nullū ego comperire in nostris poetis ualui: nec ipse aliquid inducit. Quid q̄ sola ex semiuocalibus post .s. ponit: quod mutarū ē ppriū: ut Smyrna: smaragdus. Quid q̄ etiā ante liquidā: ut samnis samnitis: hoc ē homo de samnio: ubi est beneuentū: Ramnes ramnetis: nomē poetæ ppriū. nōnunq̄ etiā ante .s. posita in finali alicuius noīs syllaba more mutæ p interpositionē. i. facit genitiuū ut hyems hyemis: sicut in opis in opis: cælebs cælebis: & nūq̄ ante se. nā longā uocalē patit in eadē syllaba esse: ut illā illū: artē: puppim: fluctū: rem: spem: diem: cū alia omnes semiuocales hoc habeāt: ut sol pean par Meccenas pax. Transit Prisciano teste per deriuationes in .n. maxime. d. uel. t. uel. c. uel. q. sequētib⁹: ut tātū tantū: idē idē: eog eorū: num nūcubi: ut Plinio placet nūquis nūq̄. Nā nāq̄ ipso auctore Prisciano: unde eo teste am præpositio. f. uel. c. uel. q. sequentibus in .n. mutat. m. ut anceps anfractus ancifus anquiro.

Verum si cum dictioe incipienti a uocali coponatur: remanet. m. & interceptur. b. ut ambitus ambefus: ambustus ambages: idemq; in coburo combustus. Sane in metro plerumq; subtrahitur. m. si a uocali sequens incipiat dictio: ut Virgilius in primo aenei. Illum expirantem transfixo pectore flammis. Vetustissimi tamen non semper eam subtrahebant. Ennius in. x. annalium: Insignita fere tum milia militum octo. & ut scribit Plinius libro primo de arte grammatica. m. in extremitate dictionum obscurum quid sonat: ut templum apertum: principio ut magnus: in mediis mediocri ut umbra.

De. N. littera.

Semiuocalis est: & ut refert Priscianus non irrationabiliter a quibusdam inter liquidas connumerata: cum in eadem syllaba post mutas: communes faciat praecedentes syllabas. Ouidius in. x. metamorphoseos: Piscofamq; cnidon grauidaq; amathunta metallis. Transitq; per deriuationes & compositiones in diuersas consonantes: ut late tractant Papyrianus & Priscianus. In. g. quoq; ut ignosco cognosco cognatus ignarus & similia. potest tamen in quibusdam eorum per concisionem adempta uideri. n. cum in simplicibus per adiectionem inueniatur. g. ut gnatus: gnarus. Transit etiam in. l. ut unus ullus: nullus: uinum uillum: cathena cathella: bonus bellus: catinum catillum. Similiter collega colligo: illido: collido. Transit in. m. & hoc sequentibus b. uel. m. uel. p. auctore Plinio: Papyriano: Probo: & Prisciano: ut imbibo imbellis: immineo immotus: improbus impello. Aliquando sola uocali sequenti ut in comedo uerbo: quod ex con & edo componitur. Transit in. r. ut corrigo: corrumpto: irritio. Quam sane mutationem naturali quadam uocis ratione fieri dixit Priscianus: propter celeriore motum linguae labrorumq; ad uicinos facilius transeuntium pulsus. Transit etiam in. s. ut scindo scissus: findo fissus. In. t. ut canis catulus catellus. In. c. ut equid pro enquid. abiicit quadoq; n. in praeteritis uerborum: ut linquo liqui: uinco uici. Sane si sint nomina graeca neutra desinentia in. o. cum on: transferimus ipsum omicron in. u. & n. in. m. commutatur: ut παλλάδιον palladium: πηλιον pelium. Si uero sit. ω. magnam consueuimus. n. litteram abiicere: & ipsum magnam i. o. nostrum commutare: ut ἄπολλων Apollo: λέων leo: δράκων draco: exceptis nonnullis quae terminatione graeca scribere consueuimus: ut Xenophon: Demophoon: Lycophon: Menicion: Agamemon: Ammon: & alia nonnulla. Econtrario graeci consueuerunt traducendo dictiones nostras in. o. desinentes superaddere. n. ut Cicero κικερων: Cato κάτων: si miles eodem modo.

DE. O. Littera.

Littera uocalis quam teste Plinio libro primo de arte grammatica: aliquot Italiae ciuitates primitus non habebat: & hi maxime erant umbri & tursi: loco cuius. u. ponere consueuerant hunc pro homine: frumdem pro fronde: gungrum pro gongrum qui est piscis: cunchin pro chonchin: fretu pro freto. Lucretius libro primo: Angustosq; fretu rapidum mare diuidit undis. Item libro tertio: Atq; ea nimis quae uicinis acherunte profundo: acherunte pro archeronte posuit: quae ab iunioribus tanquam dicta rustico more repudiata fuerunt. Fuit aliquando. o. in. e. conuersum. Naz teste Quintiliano: antiqui uortices & uorsus ceteraq; ad eundem modum scribebant: quam primam scripturam Scipio Africani in. e. litteram uertisse dixit. Unde certum etiam & seruum: cum. o. littera ultima etiam ex alio quodam capite scribere consueuerant: quia subiecta ipsi. u. consonanti uocalis in unum sonum coalescere & confundi nequiret. Sed de hoc latius in littera. q. pertractabimus. Rursum & in dictionibus graecis nonnunquam transferentes illarum quasdam ipsam. o. in. e. nostrum conuertimus: ut γωνη genu: πος ut scribunt aoles: uel ut alii cum diphthongo ουος: nos pes. unde copes quod antiqui more aolum copos cum. o. scribebant. Item ubi graeci ολοντες scribunt: nos primam. o. abiicimus: & secundam in. e. nostrum conuertimus: atq; dicimus dentes: quin & in dictionibus nostris. Antiqui quoq; Prisciano teste amploti pro amplecti: & animaduerti pro animaduerti dicebant. Item quod nos die quinto: & die nono: antiquiores teste Gellio libro. x. noctium atticarum: die quinti & die noni pro aduerbio copulate dixerunt. M. Cato libro originum: Igitur dictatorem carthagenensium magister equitum monuit. Mitte mecum romam equitatum die quinti: in capitolio tibi cena cocta sit. Diuus Augustus in epistolis uerba solennia praetoris ponens inquit: die noni praetor dicit quiribus compitalia erunt. Die pristini quoq; eodem modo dicebatur: quod significat die pristino. i. priore: quod ut ait Gellius uulgo pridie dicitur conuerso copositionis ordine: quasi pristino die. Atq; idem simili figura die crastini dicebat: id erat crastino die. Similiter M. Cato in oratione contra Furium die proximi dixit. Sed ut ait Gellius extremam istius uocis die quinti syllabam tum per. e. tum per. i. scriptam legi: ut etiam nos supra uidimus in littera. e. Nam ueteres indifferenter praeficunt & praeficunt: procliu & procliu: atq; alia multa uarietate dixerunt. Nonnunquam ex dictionibus graecis. o. conuertimus in. i. cum eas latine transcribimus: ut πρως primus quo saepe usus fuit Homerus Διως Dmois. i. seruus. Quid quod ubi graeci terminant dictiones os: nos plerumque illud. o. in. u. commutamus ut निकος Nicolaus: κύρος Cyrus: κύπρος cyprus: σπονδειος spondeus: πέλαγος pelagus. Excipiunt nonnullae quas non in us sed in er commutamus: ut αγρος ager: μελέγρος Meleager: καυστρος causter. nonnullae uero in us & in er: ut μένενδρος menandrus & menander: εὐανδρος euandrus & euander. Virgilius in. viii. Rex euandrus ait non haec solennia nobis. Idem in decimo: pallas euader in ipsis omnia sunt oculis τεύκρος teucrus & teucer. Virgilius in. iii. aenei. Teucrus rhoeteas primam est aduectus ad oras. Quin &

unam comperi: quæ apud græcos in oꝝ terminat: & ab antiquis nostris, o. in. i. conuersum fuit: ut Διῶος
Dmois seruus: quo nonnulli antiqui comici usi fuerunt. Nonnunq̃ terminationem ipsam græcam in os poetæ
nostri obseruauerunt: ut Virgilius in primo georgi. Heliadum palmas epiros dixit: & tenedos more græco cū
terminatione in os & non latino in us. Idem in eodem. Et neritos ardua faxis. Quid quod in genitiuo termi-
natione græcam idem poeta obseruauit cum ait libro sexto: In foribus letum androgeo: scilicet more atti-
co: qui cuiusmodi genitiuos in. o. finiunt: ut & ibidem Scruuus attestatur: Immo & super primū æneidis regu-
lam posuit: Quod omnia nomina monosyllaba græca quæ in latinū sermonem transeunt tertiæ sunt tantū
declinationis: & tam latine q̃ græce a nobis declinari possunt: ut tros in genitiuo trois & troos: Pan panis
& panos. Virgilius in. viii. Parrhasio dictū panos de monte licæi. per deriuationem etiam teste Prisciano: trá-
sit. o. in. a. ut creo creati. in. e. ut tutor tutela: bonus bene. per cōpositionē similiter: ut nominū habentium
o. extremam syllabam cum uerbis siue participiis transit in. i. correptam ut homo homicida.

DE Littera. P.

Littera muta est: & aspiratione munda: cui tamen aspiratio in dictionibus græcis postponitur ut Phae-
thon. nonnunq̃ uero pro aspirata traducimus: ut supra in littera. b. uidimus.

DE Littera. Q.

Littera muta est: & propter nihil aliud teste Prisciano scribenda uidetur: nisi ut ostendatur sequēs. u.
ante alteram uocalem in eadem syllaba positum perdere uim litteræ in metro. Quod si ideo. q. alia
littera est existimanda q̃. c. debet. g. quoq̃ quæ similiter proponitur. u. amittenti uim litteræ alia putari: &
alia cum id non facit: dicimus. n. anguis sicuti quis: & augur sicuti cur: sed nos aliam adinventionis eius cau-
sam supra in initio monstrauimus: hoc est ut pinguior per eam sonus habeatur: q̃ per ipsum. c. haberi pos-
sit. Quod sane terminatio ipsius. q. in. u. & necessaria consequentia alterius. u. post illud: & ante alteram uo-
calem indicare potest. Nam nunquā in eadem syllaba uocalem post. q. ponere possumus. Quin inter. q. &
uocalem interponamus. u. ut qualis quando: queror pro conqueror: loquitur sequit: loquor sequor: quo-
niam & similia ubi ipsum. u. in metro uim litteræ semper amittit: ut in sequentibus cum de. u. littera tracta-
bimus ostendemus. Sed an eodem modo si. u. uocalis sequat interponi possit inter eam uocalem & q. aliud
u. ita ut post ipsum. q. in eadem syllaba geminari possit. u. dubium apud antiquos fuisse uidetur. Victorin⁹
Marius dixit geminari posse: ut in ipso quū: quando aduerbium est temporis: & tempus significat: quod cū
geminata. u. scribendum esse dixit. Papyrianus uero libro. iiii. de orthographia scribit omnino id fieri non
posse. Ne scilicet duæ litteræ eiusdem in se soni & uocis tam inuicem q̃ cum terminatione soni ipsius. q. col-
lidantur. Nam quasi ipsum in. u. terminari uidetur: & sic pluriū sonos in unum confundere & coalescere co-
geremur. Idem Quintilianus libro. i. de institutione oratoria sentire uidetur: ubi uult: cū si tempus signifi-
cat per. q. duabus solum sequentibus litteris scribendum esse: ut quū primū: & quū facerem. Si uero comi-
tem: hoc est si coniunctio fuerit per. c. scribi debet: ut cum Caio cum Lutio. Qua data occasione errorē illū
indoctum puto: ut quū quando abbreviatum scribimus ex. q. cū. n. & superiori uirgula iam exaremus. Ita
ut indocti tunc quoq̃ putauerint illud. u. quod ab antiquis post. q. cum superiori uirgula scribebatur: non
u. sed ex litterarum similitudine. n. prorsus fuisse. Et cum idem pene cum quando significet ad alios in con-
suetudinem pro quando scribendū induxerint. Sicq̃ ex Papyriani & Quintiliani sentētia puto: si teste scri-
bere uelimus: nunq̃. u. post. q. geminandū sed ipsum quū unico. u. scribendum esse: quin & eodem modo
æquus cū diphthongo & absq̃ diphthongo: & reliquis & obliquis & grandiloquis & altiloquis & omnia simi-
lia. Ut etiam in antiquis & emendatissimis codicibus scriptum comperi. Similiter apud antiquos arqus: &
coqus scribebantur. Quin & in genitiuo assumere. i. cum quo. u. cōmode stare potest: ut Virgilius. iii. ænei.
Quam pius arquite nēs oras & litora circū Reuinxit: similiter coqui pro coci quod sane fieri dicimus: quā-
do ultima syllaba habet. q. Nam alias non accipit. i. ut oculus cū. q. apud antiquos pro oculus cum. c. quod
in genitiuo faciebat oculi p. oculi. Vnde nisi eandem uim ipsum. q. haberet: quā. c. nunq̃ in principiis infi-
nitiorū uel interrogatiuorū quorundā nominū posita per obliquos casus in illam transiret: ut quis: cuius:
cui. Vnde Quintiliano teste antiqui nonnulli ad pingue sane sonum quoi cum. q. & o. post. u. & ante. i. p. cui
utebantur: ut ab alio qui distingueretur. Similiter a uerbis. q. habentibus in quibusdā participiis in. c. trá-
fertur: ut loquor locutus: sequor secutus. At quotidie cum. q. sequente. u. ante. o. & non cotidie cum. c. idē
Quintilianus nos scribere docuit: eo quod sit quot diebus: quin & in deriuationibus uerborum Prisciano
teste transit. q. in. s. ut torqueo torfi: sicut & c. ut parco parfi: transit & in. x. ut coquo coxi: sicut & c. ut di-
co dixi: duco duxi.

DE Littera. R.

Littera semiuocalis est: & liquida: hoc est quæ post mutam in eadem syllaba posita præcedentē syllabā
modo longam: modo breuem facit. Lōgā quidē ut Virgi. in. iii. ænei. Noctē hyemēq̃ ferens & inhor-
ruit unda Tenebris. Breuem uero: ut idem in. viii. Defendi tenebris: & dono noctis opacæ. Similiter in la-
tebris penultima naturaliter breuis est: & ab eodem produciē in. iii. ænei. cū ait: At scyllam cæcis cohibet spe-
lunca latebris. Et idem in multis similibus. Nam produxit Ouidius in heroidibus de Hypermetra. pa. ante

trem cū ait. Iam patrem famulosq; patris lucemq; timebam. & in eodem uersu: ante tris corripuit idē: Hæc tibi nempe patrem furta dedere louem: ubi. pa. breuis est: & similia. Sane. r. littera non solum semiuocalis: sed fere uocalis habita fuit: ex quo dubium resultauit: an huic præponi aspiratio uel subiungi debeat. Vnde ut supra diximus cum æoles ubiq; digamma pro aspiratione ponerent: & in dictionibus incipientib⁹ ab r. illud in. b. conuerterent: quod tunc quoq; ipsi. r. præponebant: uisum est multis aliquā illi cum uocalibus cognationem esse: quibus proprium uidetur aspirationē præponi posse. Sed disconuenientia insuper uidebatur: quod non aspirationem: sed. b. litteram aspirationis loco præponebant. Veruntamen Prisciano teste ipsa. r. littera apud græcos multis modis fingitur loco uocalis: ut in declinationibus in ra. & in. a. puram desinentibus: quæ similiter. a. seruant p obliquos casus: ut ὄρα ὄρασ σοφία σοφίασ: hoc est sicut nominat desinentia in. a. puram cum apud græcos declinantur ratione uocalis necessario præcedentis per omnes casus ipsam litteram. a. conseruant: ut σοφία σοφίασ: μαία μαίασ: & reliqua: nō autem si præcedat. a. alia consonans q; r. possunt. a. similiter conseruare: sed in alias uocales commutat: μοῦσα μοῦσασ: τῆρησα: τῆρησασ: τῆρα τῆρασ: sed cum. r. cōseruant ut ὄρα ὄρασ: οὔρα οὔρασ & reliqua: uidetur ipsum. r. uim uocalis habere. Sane in quibusdam compositis conuertitur. r. in. l. ut intelligo pro interlego: pellicio pro perlicio: pellego pro perlego: Plautus in asinaria: agedum istum ostende quem conscripsisti syngraphū inter me & amicam & lenam: leges pellege. nam tu poeta es prorsus ad eam rem unicus. Similiter pelluceo pro perluceo. Idem in eadem: ita pellucet quasi laterna punica. At polluceo cum. o. in prima aliam cōpositi onem habet & significationē. Nam componitur ex poly dictione græca quæ multū designat: & luceo unū deuoueo: & dedico significat: quasi is qui talia facit multum luctat: Plautus in sticho: ut decimam partem Herculi polluceam. Neuius in colace: Qui decimas partes quantū alieni fuit pulluxit tibi a publicando epulo Herculi decimas. in simplicibus etiam transit. r. in. l. ut niger nigellus: umbra umbella. Transit etiam in. s. ut arbos pro arbor: odos pro odor. Plautus in captiuis quorū odos in balylica nos omnes adegit in forum Colos pro color: teste seruius in secundū georg. Nam ut ait tunc quoq; r. mutatur in. s. cum longa opus est syllaba. Verum & nōnunq; sine metri necessitate honos ponitur: ut Virg. libro anei. primo: Hic pietatis honos sic nos in scepra reponis. Quin & eodem Seruio teste Salustius pene ubiq; labos posuit: quæ nulla necessitas coegit: sed ut putat melius est seruire regulæ. Transit etiam. r. in duas. s. ut uro uissi: gero gessi: in. u. consonantem: ut tero triui: fero feui: in. n. ut aneus pro areus.

DE. S. Littera.

Littera semiuocalis est: quæ si antecedit. m. uel. p. uel. t. in simplicibus dictionibus eiusdem est syllabæ ut Cosmus: prosper: testis. At in compositis aliud est. Nam aruspex teste Quintiliano in primo: Quia pars eius posterior a spectando est. s. litteram tertiæ dabimus. Abstemius uero quia ex abstinentia themeti cōposita uox primæ relinquetur. & ut idem refert Quintilianus: putauerunt multi illa quoq; seruanda esse discrimina: ut ex præpositione si uerbum sequeretur pecto: adiecta secundæ syllabæ. s. littera si spectro remoto. s. scriberemus: hoc est a pecto exspecto: & a spectro expecto. Vnde in lapillo quodam fardinico: qui erat Laurentii mei uallensis inscriptum litteris albis uidi: ex eadem materia utriq; his duobus uerbis: Pompeius ex uno latere: ex alio exoratus: cum adiectione ipsius. s. ad secundam. Quod an rationabiliter fieri possit infra cum de. x. littera tractabitur ostendemus. Quid quod Ciceronis tēporibus paululū infra eodē Quintiliano referente fere quotiens. s. littera media uocalium longarū: uel subiecta longis esset geminabatur: ut caussa cassius: diuisiones: quomodo & Ciceronez ipsum: & Virgilium quoq; scripsisse: ut ait manus eorum docent. Nam etiam nunc romæ in sepulchro Bibuli caussa cum duplicato. s. scriptum aspexi. Sed ut idem pergit Quintilianus: qui paululum superiores etiam illud: quod nos gemina. s. dicimus iussi una dixerunt Quid quod eodem teste. s. in. r. quandoq; cōmutatum fuit: ut Valefii & Fufii in ualerios Furiosq; uenerunt Ita arbos: labos: uapos: etiam & clamor atatis fuerunt. Pomponius uero iurifconsultus de origine iuris ab Appio claudio processisse existimat. r. litteram: ut pro Valefii: Valerii essent: & pro fufii furii: sed ut hæc littera. s. ab aliquibus nominibus exclusa fuit: Ita & in quibusdam ipsa alteri successit: ut in sequenti littera uidebimus. Sane Prisciano teste traduentes græca nomina terminata in as uel in. s. plerūq; s. abiicimus: cū sint primæ declinationis: ut Geta birrhia: Phedria: Charea: quæ apud græcos in as. similiter poeta: sophista citharista: & similia: quæ in os desinunt traducimus. nonnunq; s. in. x. αἶσ Ajax: τῖσ τρισ pistris: licet pistrim dixerit Virgilius: & nō pistricem. ut in ea dictione uidebimus. Nam in multis sequimur dores: qui eiuſmodi dictiones in. x. terminant: ut ὄρνιξ .i. gallina pro ὄρνισ. Nonnunq; etiam in initio. x. pro. s. ponunt ut ξύμμαχος. i. commilito cum. ξ. pro symmachos cum. s. Item ubi attici. σν. cum. σ. dores. τυ. cum τ. scribunt. Vnde nos transsumpsimus & te. pro. σε. posuimus. Rursus econtrario ubi dores αἰλασσα i. mare cum duplici. s. attici αἰλασσα cum duplicato. t. scribunt: & ubi illi ορεσσα: quæ a nobis modo cōsimili cū duplicato. s. threissa traducitur: de qua i ea dictione late uidebimus. Attici cū duplicato. t. ορεσσα describunt: & ubi illi ησσα. i. minor: hi ηστον scribere uoluerunt. Ponitur etiam. s. nonnunquā pro aspiratione: ut supra late uidimus. Quid quod apud uetustissimos: ut etiam Priscianus rettulit. s. uim suam in metro frequēter amittit. Virgilius in. xi. anei. Ponite spes sibi quisq; idem in. xii. inter se coiisse uiros & discernere ferro

was meas quib; uiram in no meo f. intulit

cernere ferro. Quid quod tribus consonantibus sequentibus potest fieri communis syllaba quando in principio sequentis syllabae post uocalem correpta. s. & muta post mutam in eadem syllaba liquida sequitur. quippe cum. s. in metro more ueterum subtrahi soleat. Horatius in primo sermone: Linqumus infanti ridentes premia scribae. Tollit etiam penitus. s. a dictione quam sequitur coniunctio ipsa: ut cum apostropho interrogatio: hoc est ubi abiicitur. e. ut uidens: pro uidens ne: latin pro fatis ne: uin pro uis ne. Transit haec eadem Prisciano teste in. m. ut rursus per rursus. Diminuo pro disminuo. Terentius in adelphis: Diminuet tibi cerebrum. In. n. ut sanguis sanguinis. In. r. ut flos floris: & similia.

DE. T. Littera.

Littera muta est: & apud uetustissimos in aliquibus dictionibus scribebatur: in quibus iam ipsum. s. scribitur. Nam mertare atque pultare teste Quintiliano antiqui dicebant: Nos mersare & pultare dicimus. Quid quod eodem auctore quaedam est cognatio. d. litterae cum. t. ita ut in uetustis operibus ut ait urbis nostrae & celebribus templis Alexander legat & Cassandra. f. cum. t. littera loco cuius nos iam. d. utimur. Unde e contrario etiam nonnunquam. d. pro. t. ut caudex pro cautex dicimus. Virgi. Caudicibus duris: & caudex inde codex pro duro sedili: ut Iuuenalis secunda satyra: Horrida quale facit residens in codice pellex. Sed ut putamus maior est cognatio ipsius. t. cum. s. & x. quam cum. d. esse dicat. Nam a uerbo uersus magis quam uerbus dicimus: & a mitto missus: & a concutior concussus. Quid quod ex dictionibus graecis. t. in. s. saepe conuertimus: nam apud illos οστρακω. t. scribitur: nos ossa traducimus. Itē cum. c. antecedente ipsum. t. in. x. commutamus: ut pecto pexui: flecto flexui.

DE. V. Littera.

Littera uocalis est: & saepissime in consonantem transit: quam sane loco. f. digammae surrogauimus. Unde a plerisque ei idem nomen datum fuit: quod bigamma ipsum apud aetates habebat: uidelicet uau: loco cuius ut supra diximus Claudius Caesar aliam figuram surrogare uoluit: sed antiqua praeualuit scriptura & u. consonans loco digammae est: cuius potestate constat poetas nostros fere omnes uos fuisse: in quibus illi digamma ipso utebantur: ut latius Priscianus ipse pertractauit: cuius dicta quaedam quia nonnullis obscuriora forte uidentur nos clarius explicabimus. Nam ut illi quaedam digamma per simplici consonante: ut at uenus haud animo nequicquam exterrita mater: & nonnunquam pro duplici accipere uoluerunt: quod in praeterito perfecto & plusquamperfecto tertiae uel quartae coniugationis maxime apparere potest: in quibus. i. ante. u. consonantem posita producit: & eadem subtrahit corripit. Ut cupiui cupii cupiuera cupiera: audiui audii audiueram audiera. Sed apud doctissimos poetarum semper potestas. u. simplici consonantis praeualuit. Itē ut illi nonnunquam digamma in metro pro uocali breui sunt usi: ita & nostri quaedam ipsum. u. consonans per uocali correpta sumpserunt: ut Horatius siluae trisyllabum pulit in epodo hoc uersu: Niuēque deducit louē: nūc mare nūc syluā: quod teste Prisciano dimetrum est iambicum coniunctum pentimemeri heroicae. i. dactylicae: hoc est uersiculus ille: qui etiam archilochius ab inuentore cognominari solet: constat ex dimetro iambico: hoc est duobus pedibus iambis sequentibus spodeo & pyrrichio: quod pedes etiam ad archilochium iambicum spectare possunt: & coniunctis heroicae pentimemeri. i. dactylicis pedibus: quibus heroicae constat uersus: qui sane pedes cum in quinta syllaba diuisionem patiantur: pentimemeri heroicae cognomen metro impendunt: pente. n. quinque & meris diuisio uel pars dicitur. Sed quia secundum morem archilochi uersus ille unica abundat syllaba catalecticus etiam archilochius nominatur. Nam niues iambus est: qui ex breui constat & longa: quae de simili modo iambus est. At ducuntur tertius est pes spondeus est: & ex duabus constat longis. louem pyrrichium detinet: quia duas continet breues. Restat nunc mare: nunc siluā: qui cum duo dactyli esse debeant: necessario in quinta syllaba diuisionem accipiunt. Nam nunc mare dactylus est: nunc siluā ut dactylus sit necessario syllaba fil diuisionem patitur: & si absque. l. sumendum est: quare cum. l. ad. u. coniungendum sit necessario. u. uocalis efficitur & breuis ante uocalem. a. quae est in diphthongo. a. qua ipsum. a. abiicitur. Unde catalectici cognominantur: & sic duo fiunt dactyli. e. remanente: nec aliter fieri potuisset. Similiter Catullus ueronensis uersiculum illum: Et zonā soluit diu ligatā inter hendecasyllabos phaleucios posuit: hoc est inter uersiculos undecim syllabae a Phaleuco auctore cognominatos quod quinque pedibus constat: & nisi soluit trisyllabum sit: uersus stare non posset. Sed quoque id in deriuatiuis & compositis manifestius inspicitur: ut uoluo uolutus: soluo solutus: auis aucepis: auspiciū: lauo lotus: faueo fautus: caueo cautus. Sic etiam contra. a. uocali transit in consonantem: ut nauita nauita: gaudeo gauisus. Rursus & aetates in metro digamma ipsum quaedam per nihilum assumebant: sic & nostri quoque u. consonans nonnunquam pro nihilum assumere uoluerunt: & maxime uetustissimi comicorum: ut Terentius in andriae Sine inuidia laudem inuenies: & amicos pares. Est enim trimetrum iambicum: in cuius primo pede nisi. u. per nihilum habeatur: ita ut fiat tribrachus: stare uersus non potest. Nam sex pedibus constat: quoque primus est: sininui ubi. u. abiicitur: & triū breuium pes conficitur. Secundus est dia quod dicitur iambus. Tertius est laudin quod est spondeus. Insup & uenias sequitur quod est anapestus: & quartum pedem facit. Quintus est etami: quod similiter est anapestus. Deinde sequitur sextus quod est colpares: & est amphimacrus: hic pes nunquam consueuit esse huiusmodi trimetris: sed hic uersus dicitur trimetris hypercatalecticus. Verum & apud nostros ex alio capite amittit. u. uim litterae in metro scilicet quum post. q. ipsum. u. ponitur alia uocali sequente: ut in mille exemplis prospici libet. Nam tunc quoque teste Sergio super Donatum: Nec consonans est ipsum. u. quod loco digammae poni consueuit: nec uocalis esse potest. Non quidem consonans: quia ut supra uidimus post consonantem in eadem syllaba poni non potest: ideo aetates commutabant

digamma in. b. & præponebant dictionibus incipientibus ab. r. Non etiã uocalis quia post se in eadẽ syllaba aliã uocalẽ habet: cuius merito cõsueuit semp fieri cõsonãs: & uocalis sonũ amittere. Hoc idẽ etiã plarũq; patit̃ inter. g. & aliquã uocalẽ ut sanguis lingua. Idẽq; sape fieri cõspeximus. s. antecede te ipm. u. & sequete a. uel. e. suadeo suauis suesco suetus. Vtebant etiã ut diximus æoles ipõ digãma ubiq; loco aspiratiõis effugiẽtes spiritus asperitatẽ. Quos in multis quoq; nos sequimur: non aut̃ in omnibus. Nã ut illi $\text{F}\epsilon\sigma\tau\iota\sigma$: nos uestis dicimus: ubi $\text{F}\epsilon\sigma\tau\epsilon\pi\epsilon\alpha$ nos uespera: ubi $\text{F}\iota\sigma$ nos uis. Item & hiatus causa illi quoq; interponere solebant digamma ut in tripode uetustissimo Apollinis q; stat in cerolopho bizantii sic scriptũ annotauit Priscianus $\text{A}\epsilon\mu\phi\alpha\text{F}\omega\eta\lambda\alpha\phi\omega\eta$. Et nos quoq; hiatus causa interponimus. u. loco digamma. F. ut clauus argiu⁹ pauo ouum ouis bouis. post hæc aut̃ cũ dictiones græcas trãfferimus: ponimus. u. nostrũ plarũq; p. o. u. diphthongo ut musa pro $\mu\omicron\upsilon\sigma\alpha$. Nõnunq; p. o. correpta ut $\text{C}\gamma\text{r}\text{u}\text{s}$ p. $\text{K}\upsilon\text{p}\text{r}\text{o}\text{s}$: cyprus pro $\text{K}\upsilon\text{p}\text{r}\text{o}\text{s}$: pelag⁹ pro $\text{P}\epsilon\lambda\gamma\text{o}\text{s}$: quẽadmodũ supra uidimus quũ de. o. littera tractuimus. Quãdoq; p. o. producto quod illi. ω . mega. i. magnũ uocãt ut fur pro $\phi\omega\text{p}$. Quin ecõtratio nõnunq; o. pro o. u. diphthongo ponimus: ut bos cum solo. o. dicimus: pro eo quod $\text{B}\omicron\upsilon\sigma$ cũ o. u. diphthongo ab illis scribit̃. Nõnunq; uero ponimus. u. ubi illi. y. græcũ scribũt: ut infra cũ de illo tractabimus late dicemus. Quid quod traducetes dictiones græcas inter. c. &. l. uel. e. & m. ipm. u. quandoq; iterponimus: ut $\text{H}\epsilon\text{r}\alpha\text{C}\lambda\iota\sigma$ hercules: $\text{A}\sigma\text{K}\lambda\eta\text{t}\eta\text{o}\sigma$ Aesculapius: $\text{A}\lambda\text{K}\mu\eta\eta\eta\sigma$ secundũ antiquorũ scripturã Prisciano teste Alcimena scribebat̃: quin & $\text{A}\lambda\text{K}\mu\eta\eta\eta\sigma$ Alcimemon. fuit etiã u. in quibusdã alias uocales ab auctoribus nostris aliquãdo cõmutatũ: & p. deriuatiões quotidie cõmutamus in. a. ut ueredus ueridarius: in. e. ut pondus põderis: deierat p. deiuurat: peierat pro peiurat. Quin & antiq; teste Papyriano augur p. augur: augeratus p. auguratus dicebat̃. Similiter in his quæ a tertia cõiugatiõis nascunt̃ quotiescũq; n. & d. ipm. e. sequerãt̃: loco. e. ipm. u. scriptitare solebat̃: ut faciendũ p. faciẽdũ: legendũ p. legẽdũ: dicẽdũ p. dicendũ: uertendũ p. uertendũ. In. i. correpta p. cõpositiõem scilicet nominũ habetiũ ul timã syllabã desinentẽ in. u. cũ uerbis siue participiis ut cornu corniger: & cornicẽ: arcus arcitenẽs: fatũ fatidicus: aurũ aurifex: luctus luctificus: fluctus fluctuag⁹: opus opifex: etiã p. diuisionẽ: ut curr⁹ uel curfus curriculus uel curriculũ. Nã a curru per diuisionẽ descẽdũt: ut Luuenalis in satyra quæ incipit Plurima sũt fuscine inquit: Nã siq; magni census præcepit amorẽ: Et leuo monitu pueros pducit auaros: Dat libertatẽ & totas effundit habebit: Curriculo quẽ si reuoces subsistere nescit. Vbi curriculũ a curru & trãslatione suã diminuit. Similiter Curtius libro octauo de gestis Alexãdri inquit: aliõz turbati equi nõ in uoragines mõ lacunasq; sed etiã in annẽ præcipitauerẽ curricula. Est etiã curriculus curfus: ut Varro in epistola ad Iuliũ Cæsare attestat̃: & Plaut⁹ similiter cũ ait in epidico: Nã ut apud portũ te cõspexi curriculo occæpi sequi uix ad piscẽdi potestas modo fuit. Quin & signat tps ipm teste Seruio super. viii. aenei. ubi ait Virgilius: Curriculo expulerat somnũ cũ foemina primũ. Significat etiã locũ ubi currit. Quid quod. u. in. i. quibusdã in dictionibus a. C. Casare traductũ fuit. Nã ut ait Quintilian⁹ libro primo: optimus & maximus ut mediã. i. litteram quæ ueteribus. u. fuerat acciperet. C. primũ Casaris inscriptione traduci factum. scribebant etiã antiqui teste Prisciano carnisex cum. u. pro carnisex: & lubens pro libens: pessumus pro pessimus.

DE. X. Littera.

Littera semiuocalis est: quã ex græcis accipimus: & multa cõmoditate in dictionibus nostris habemus Nã duplex est: & pro qua modo. cf. modo. gf. modo duplicato. ff. ut dixit Plinius primitus utebamur ut apex cũ. es. pro apex cũ. x. quod genitiuus etiã indicat: in quo apicis dicimus. Similiter gregf. prius cum gf. dicebamus: ubi nũc grex cũ. x. dicimus: quod genitiuus indicat gregis. eodem modo Vlysses cũ duplici ff. ubi nũc ulixes cũ. x. scribimus: quã litteraturã cũ duplicato. ff. græci etiã obseruant dicentes $\delta\lambda\upsilon\sigma\tau\epsilon\upsilon\sigma$: unde quod apud dorẽs $\text{D}\iota\sigma\tau\alpha$: quod est bina cũ gemino. ff. scribit̃: sape ab Homero $\text{D}\iota\tau\alpha$ cũ. x. ponit̃. Verũ græci sequete. f. nũq; x. præponũt: sed illã in. k. quã simplex est cõuertũt: ut pro $\epsilon\chi$ & $\sigma\tau\alpha\sigma\iota\varsigma$ nõ $\epsilon\chi\sigma\tau\alpha\sigma\iota\varsigma$: sed $\epsilon\chi\sigma\tau\alpha\sigma\iota\varsigma$ cũ. k. scribũt. Cuius hæc ratio uidet̃ quia. s. geminari aliqua cõsonãte antecede te minime potest. At. x. cũ loco. c. & s. uel. g. & s. uel. gemini. f. fungat̃. Si illã in eadẽ dictione. f. sequeret̃: cõtingeret illã post. c. uel. g. uel. s. geminari: quod fieri nõ potest. Quæ sane ratio adeo cõcludere uidet̃: ut nullo pacto s. post. x. etiã in scriptura nostra scribere debeamus. Quod teste Quintiliano libro. ix. de institutione oratoria reprehendit Iurani⁹: Messala i libro de. s. littera defendit: Ita ut nõ recta illoz dici possit scriptura: quã supra cũ de littera. s. tractaret̃ recensuimus: ubi dicebat̃ a peccõ exspecto cũ. s. post. x. scribendũ eẽ uel exfortus ut alii. Quod si liceret licebat etiã post. bs. uel. ps. quas loco. ψ . duplicis accipim⁹ addere. s. ita ut dicere mus obssus uel abss peccõ cũ duplici. s. post. b. quod minime licet. Nec etiã more græcorũ. x. in. c. sequete s. cõuertimus: sed teste Prisciano. x. solã absq; s. apponimus. Ita ut quotiescũq; ex præpositio cõposita præponit̃ dictionibus incipientibus a uocalibus uel ab his quattuor consonantibus: hoc est. c. p. t. s. ipã integra manet. Sed ex his quattuor cõsonantibus sola. s. abiicit̃: ut exaro: exeo: exigo: exoleo: exuro: exutio: explo do: extraho: exequor: expecto: exequiz: expes. Sed dubium de exsiccõ: & de exsibilo restat: quæ absq; s. nõ posse scribi uidentur: ut ait Papyrianus: quare & cætera simili modo potuisse scribi apparet. Vnde antiquorum forte cõsuetudo magis in his q̃ gramnticorũ ratio sectãda erit. Trãsit. x. teste Prisciano per deriuatiõem in. u. consonantẽ ut nix niuis. In. et. ut nox noctis. subdit etiã loco aspirationis: ut ueho uexi thraho traxi.

De.y.Littera.

Littera uocalis est anceps & liquida: hoc est quæ facile modo produci modo corripitur potest. Hanc in syllabis dictionibus græcis: & eo loco quo illi scribunt: & nos scribere debemus. Nec in ullis latinis ponere proflus debemus: quia ob id tantum suscipimus: ut propria dictionum græcarum scripturam: quas ab illis accepimus: in transcribendo seruemus. Nam cum pro latinis dictionibus. i. nostrum habeamus: græcas litteras intermiscere non debemus. Sane ueteres nostros illam transcribendo in pluribus dictionibus mutasse: ac pro illa. u. quoque nonnunquam uero. o. posuisse cōperio: ut $\lambda\upsilon\sigma$ duo: $\mu\upsilon\sigma$ mus: $\sigma\upsilon\sigma$ sus: & inde diminutiuum sicula: $\kappa\upsilon\beta\epsilon\rho\eta\eta\tau\eta\sigma$ gubernator: $\kappa\upsilon\mu\eta\eta\sigma$ cuminus uel cuminum: $\kappa\upsilon\pi\epsilon\phi\iota\sigma\sigma\sigma$ eypressus: $\kappa\upsilon\mu\eta$ cumæ quod urbis est nomen: ut in dictionibus uidebimus: $\mu\upsilon\rho\alpha\iota\eta\alpha$ murena: quod piscis est nomen: $\mu\upsilon\lambda\lambda\sigma\varsigma$ mulus nomen est piscis: ut Iuuenalis: $\mu\upsilon\lambda\lambda\upsilon$ sex milibus emit: $\theta\upsilon\eta\eta\eta\sigma$ thunnus similiter est piscis: $\sigma\tau\upsilon\pi\tau\epsilon\iota\alpha$ sturpa: $\pi\upsilon\rho\upsilon\rho\alpha$ purpura: $\tau\upsilon\mu\beta\alpha$ tūba: $\phi\upsilon\eta\eta$ fuga: $\phi\upsilon\kappa\sigma\varsigma$ phucus: $\beta\omicron\tau\upsilon\varsigma$ botr^o: $\gamma\omicron\eta\upsilon$ genu: $\zeta\acute{\alpha}\mu\beta\upsilon$ $\kappa\alpha$ sambuca genus est instrumenti musici $\zeta\upsilon\gamma\omicron\varsigma$ iugū: $\zeta\upsilon\lambda\lambda\alpha\varsigma$ fulla: & plura alia quæ simili modo. y. græcum in. u. nostrum conuertunt. Nam fullam quæ iam dicimus syllam in antiquis codicibus & emendatissimis cum in. u. nostrum conuertunt. Nam fullam quæ iam dicimus syllam in antiquis codicibus & emendatissimis cū. u. scriptum: & nos ipsi sapissime aspeximus: & a doctissimis uiris nostræ ætatis & conterraneis meis Leonardo & Carolo Arretinis: sic antiquos scriptitasse cōfirmari audiui. Vnde uidemur secuti æoles qui ipsum y. græcū sono ipsius. u. soliti erant sapissime pronuntiare. Itaque si eorum poetæ nonnunquam ipsi. y. græco ascribebant. o. non id quoque faciebant: ut diphthongum facerent: quæ admodum ex diligentissimorum grammaticorum testimonio comperimus: quia illa corripiebant: sed ut per id quoque expressius declararent: apud eos ipsum. y. græcum sono ipsius. u. efferendum esse: ut in eo Callimachi uersu $\kappa\alpha\lambda\lambda\eta\chi\omicron\rho\upsilon\chi\omicron\omega\upsilon\sigma\kappa\alpha\iota\sigma\upsilon\rho\epsilon\iota\alpha\varsigma\theta\upsilon\omicron\gamma\acute{\alpha}\tau\eta\rho$. Cōuertim^o etiā nonnunquam. y. græcū in. o. nostrum: ut $\nu\upsilon\zeta$ nox: $\acute{\alpha}\gamma\kappa\upsilon\rho\alpha$ ancora: $\mu\upsilon\lambda\sigma\varsigma$ mola: $\sigma\tau\upsilon\rho\acute{\alpha}\xi$ storax cum. t. exili & alia nonnulla similiter: quorum rationem reddere præter litterarum similitudinem & figurarū seu linguarū consuetudinem difficile esset.

De.z.littera.

Littera muta est: quæ similiter pro dictionibus græcis accepimus: pro qua primitus nonnunquam simplex. i. ut fagunthum pro $\zeta\acute{\alpha}\kappa\upsilon\eta\sigma$: sethus pro zethus: quæ quoque uero duplicatū scribebamus: ut massa pro $\mu\acute{\alpha}\zeta\alpha$: Patrisso pro $\pi\alpha\tau\rho\iota\varsigma\omega$: pytylso pro $\pi\upsilon\tau\upsilon\zeta\omega$: quandoque autē pro illa. d. ipsum ponebamus: ut odor ab $\omicron\zeta\epsilon\iota\upsilon$: Medentius pro Mezentius teste Prisciano.

Hæc littera a Claudio Cæsare cōperta antisigma nominata est: quia unum sigma & alterum inuersum atque oppositū detinet: uoluitque illā locū ei⁹ litteræ detinere: quæ apud græcos. ψ . scribitur & apud nos per. ps. uel. bs. traducitur. Quæuis teste Prisciano multo molliorem uolubilioremque sonitum. ψ . habeat quæ per. ps. uel. bs. Nam sic quoque ante illius inuentionem græci pro ea litteras illas perscribebant. Quæ de re licet recte ipsi Claudio uisum fuisse dicatur nouam scilicet formam sub eadem potestate comperire. Nulli tamen ausi sunt antiquā scripturam mutare. Verum Papytiano teste: & nonnullis aliis quæto expeditior est. ψ . quæ per. ps. tanto per. ps. quæ bs. esse uidentur: ideoque dictiones græcas per. ψ . scriptas: quandoque quidem in ps. transferimus. ut psalmus psitacus pseudolus terpsichore athiops. nonnunquam uero in bs. ut $\alpha\psi\upsilon\rho\tau\omicron\varsigma$ absyrus: $\alpha\rho\alpha\psi$ arabs. Sane ps. uel. bs. nunquam in eadē syllaba coniungitur in fine nominatiui: nisi cuius genitiuus in pis. uel. in bis. de finit ut Pelops pelopis: athiops athiopsis: arabs arabis. Quod non solum in græcis quoque sed etiam in latinis quoque obseruamus: ut stirps stirpis: princeps principis: urbs urbis: celebs celibis.

De ordinatione litterarū inuicem tam uocalium quam consonantium. Et primo de ordine uocalium.

Vm ergo de litteris & eorum nominibus figurisque & potestate ex sententia clarissimorum uirorum differuerimus: Restat iam de earundem ordinatione in syllaba deinceps pertractare: & a uocalibus incipientibus hæc primū annotanda uidentur. Quod uocalis unica non nisi abusiue syllaba dici potest: hoc ex uir nominis syllabæ clarissime apparere potest. Nam syllaba dictio græca est a $\sigma\upsilon\mu\beta\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron$ uerbo quod est comprehendendo deducta. Vnde & syllaba ipsa cōprehensio dici potest: quæ non nisi ex pluribus: hoc est ad minus ex duobus recte fieri ualet. Sed quia communiter syllaba pro uoce litterali accipitur: quæ sub uno accentu & uno spiritu indistanter profertur: conuenimus etiam uocales singulas pro singulis syllabis accipere. itaque ab una littera incipiens syllaba: non ultra sex litteras progredi potest: ut a ab arx mars stans stirps.

Tres uocales in eadem syllaba locari non possunt. Vnquam etiam tres uocales in eadem syllaba recte locari possunt. Nam. u. &. i. non aliter diphthongis coniunguntur: nisi loco consonantium apponantur: uel ipsum. u. uim litteræ amittat.

Duæ uocales in diphthongis coniunctæ ponuntur in eadem syllaba.

T duæ uocales cum diphthongum conficiunt unicam: iam tunc syllabam efficere ualent ut Aeneas: Cæsar: mœnia: cenophorum: audio: gaudeo: Eugeneus: Perseus.

Quibus diphthongis utuntur latini & græci: & quas ex græcis traduximus.